

Ekonomi Matti Lappalaisen näyttelyssä ”Kohtalona kuvat”

Tämän kuun 3. päivä oli avajaiset Matti Lappalaisen öljymaalauksista Galleria 4-kuus Helsingissä. Esillä oli 17 työtä, joiden aiheet olivat hänen kotipitäjästään Alajärveltä. Näyttelyn avasi kansanedustaja, entinen kulttuuriministeri Suvu Linden, joka tunnisti monet näyttelyn maisemat. Hänen äitinsä on Alajärveltä. Pieni Galleria täyttyi ääriään myöten monista julkiselämän kasvoista. Päätään pitempänä muita oli kansanedustaja Raimo Vistbacka, entinen Alajärven nimismies, nykyisin Lapuan kihlakunnan poliisipäällikkö.

Taiteilija kertoi, että kaikissa hänen töissään on teema, ihminen ei voi paeta kohtaloaan. Kuvien kautta hän hahmottaa ympäröivän maailman muutoksia. Pohjalaistaitelijoille ladot tuntuu olevan tärkeitä. Lappalaisen maalauksissa ne seisovat tyhjinä tehokylvetyn pelon laidassa. Nämä aikanaan hyvin tehtäväänsä hoitaneina ovat saaneet väistyä muovipaalien edestä. Aivan samoin yhä useammin hyvin työnsä tekevä ihminen on siirretty syrjään tehouttavuuden nimissä. Maisemamaalauksissa vaihtelevat eri vuodenaikat. Joissakin teoksissa yksinäisyys on hyvin voimakkaasti läsnä. Teos ”loppua odotellessa” esittää yksinäistä maitolaituria kylätiellä varrella.

Vain kahdessa maalauksessa on ihmisiä. Toinen on oma kuva ”elämän valttikortit”, joka on raju teos elämän huuruuksista päivästä. Toisen teoksen nimi ”vapautuksen päivä on koittanut”. Lappalainen kertoo, että ”ihmisen on muututtuun vapauduttava kaikesta menneestä ja haudattava ne”. Muutoksen riemu loistaa maalauksesta. Näyttely oli todella kiinnostava ja viisi taulua myytiin jo avajaisissa.

Lappalaisen mietteet taiteesta: ”Taiteilija on ihminen, joka

Kansanedustaja Suvu Lindén avasi näyttelyn, vieressä taiteilija Matti Lappalainen.

nostaa kuvan, sanan tai tapahtuman ajan tummasta virrasta elämään ja estää sen katoamasta unohtumisen ikuisuuteen. Tekemällä siitä kuolemattoman, hän auttaa ihmisiä ymmärtämään jokaisen hetken ja ihmisen arvon.”

Juuret Pyhäjärvellä

Matti Lappalainen syntyi Raumalla 1963. Vanhemmat Sanelma Lappalainen os. Uusitupa Alajärveltä ja edesmennyt Lauri Lappalainen Py-

häjärven Vernitsalta. Ylioppilaskoulun jälkeen hän valmistui ekonomiksi Turun Kauppakorkeakoulusta. Työelämä jäi muutaman vuoden pituiseksi, sillä taide sai hänestä yhä vahvemman otteen. Ekonomina hän kuitenkin totesi, että taiteella eläminen saattaa olla arvaamattomasti ja hankki kuntosalin Alajärven keskustasta. Samaan aikaan hän vuokrasi Teerijärven koululta ateljeetitilat.

Lappalainen kertoi olevansa itseooppinut taiteilija, jolle piirtämi-

nen oli hauskaa jo lapsesta lähtien. Yksin viihtyvänä hän luki ja piirsi paljon. Taidekirjoista tuli hänen intohimonsa ja ensimmäinen taide-näyttelyssä käynti oli suorastaan dramaattinen kokemus. Näyttelyitä hänellä on ollut Lapuan kulttuurikeskuksessa, Alajärvellä ja järviseudulla.

Isän synnyinjuuret ovat myös kiinnostaneet ja kahdesti hän on käynyt jo Vernitsallakin. Kokemuksistaan hän lupasi lähettää leh-
teemme jutun. Ensi huhtikuussa on

taas tarkoitus lähteä serkkujen Helmin ja Tuomisen poikien kanssa Karjalaan. Kuvamuistoja sieltä on jo kehitteillä tauluiksi.

Matti Lappalaisen näyttely on avoinna Helsingissä 29.10. asti Galleria 4-kuus, Uudenmaankatu 4-6

Mikäli on kiinnostusta Lappalaisen taiteeseen, hän esittelee sitä ateljeessaan Alajärvellä. Puhelin 044-5574601, kotiosoite Vimpelin-tie 628, 62830 Luoma-aho.

SALME RINTALA

Näyttelyvieraiden joukossa taiteilija tapasi sukulaisiaan. Oikealla Jaakko Helminen Tiina-vaimonsa kanssa. Jaakko toimii Amerikan suurlähetystössä sotilasasiain miehenä. Molempien poikien isovanhemmat ovat Maria ja Aapro Lappalainen Vernitsalta.

”Kylätie”.

24.10.2005

Elämäniloa harrastuksista

Meillä jokaisella on omat harrastuksemme, saattaapa joillakin olla niitä useitakin. Leikkiläisesti olemme kuulleet joidenkin mieli harrastusten häiritsevän jopa työntekoa! Vuosien myötä harrastuksemme saattavat vaihdella, mutta jotkut niistä kiinnostavat meitä jopa läpi elämän. Työ ja elämäntilanteet sekä vuodenaajat saattavat rajoittaa tai ohjata harrastuksiamme. Joskus saatamme tarvita kannustusta ja ohjausta aloittaa kiinnostava ja mielekäs harrastus joko yksin tai yhdessä muiden kanssa. Tähän kansalais- ja työväenopistot tarjoavat nuorille ja aikuisille monia mahdollisuuksia. Syyksuussa alkavat ohjatut kokoukset ei puolilla maattamme saavat liikkeelle satoja tuhansia ihmisiä. Ryhmät kokoontuvat kerran viikossa, joskus useammin. Alkuinnostuksen jälkeen edistyminen harrastuksissa edellyttää säännöllisyyttä ja määrätietoista pyrkimystä tavoitteisiinsa. Joskus käy niin, ettei ole osattu varautua edellä mainittuihin asioihin ja lopun voi lukija arvata.

Mitä ihmiset harrastavat? Selatessani kotikaupunkini Harjavallan kansalaisopiston esittettä suosikeja ovat tieto- ja viestintätekniikka, liikunta, terveys ja tanssi. Kielet, kuvataiteet, musiikki ja kädentaidot ovat säilyttäneet suosionsa vuodesta toiseen. Lisäksi avoin yliopisto -opetus on ollut valikoimissa jo pitkään. Vuodenaikoihin ja teemoihin liittyvät kurssit ja luennot ovat tulleet valikoimiin viime vuosina. Näistä mainittakoon mm. puutarhan syksy, sieniretki, joulupäjä ja puutarhan kevät sekä matkailu- ja teatteriryhmät. Viime vuonna järjestetyt toisen maailmansodan luennot vetivät auditorion täyteen kerta toisensa jälkeen. Kuulijoita kiinnosti mennyt historia. Kysyntä ja tarjonta on pyrittiin saamaan tasapainoon alueellista yhteistyötä laajentamalla. Samalla on voitu tarjota harrastajille entistä enemmän valinnan mahdollisuuksia.

Minun mielestäni jokaisella ihmisellä pitäisi olla ainakin yksi mieliharrastus. Se tasapainottaa elämää ja suo mieluisia hetkiä arkisen työn lomaan. Ajatukset uusitutuvat ja mielemmä virkistyy. Joillekin nuorille harrastus on johtanut jopa ammattiin tai sen hankkimiseen on tullut helpommaksi. Kieliopinnot päivittävät unohtuneen kielitaidon ajan tasalle ja saamme ulkomaanmatkasta enemmän. Varttuneemmalle väelle fyysisen kunnon ylläpito ja mielen viireys jatkavat laadukasta ja ihmisarvoista elämää pitempään. Harrastus voi olla myös koko perheen yhteinen, jolloin lapset ja aikuiset saavat olla enemmän yhdessä. Mahdollisuuksia kyllä on, jos halua ja yksimielisyyttä riittää.

Minullakin on monia harrastuksia. Yhdistystoiminta on jatkunut yli kolme vuosikymmentä useallakin saralla. Kylätoiminta antaa enemmän kuin ottaa. Liikunta eri muodoissa on auttanut jaksamaan työssä paremmin. Puutarhan ja metsän hoito tarjoavat mielekäästä kuntoa ja alati ihmeellisen luonnon havainnointia. Talvi tuo mukanaan hiihdon ja lumityöt sekä virkistävän talviuinnin. Kädentaitojen ylläpito on sukuvika. Karjala kiinnostaa edelleen ja matkat sinne ovat avanneet minulle uuden ulottuvuuden. Yhteistyötä muiden pitäjien edustajien kanssa kehitellään edelleen. Sukututkimukseen ei vielä ole riittävästi aikaa. Harrastuksissa hankittu henkinen pääoma rikastuttaa työelämäkään. Siispä rohkeasti harrastamaan!

YRJÖ S. KAASALAINEN

Säätiöt koolla Helsingissä

Karjalaiset säätiöt ovat edustajiansa välityksin vuosittain koolla. Tällä kertaa kokoukseen osallistui 14.10. Valion pääkonttorissa Helsingissä. Tilaisuuteen osallistui lähes kaksikymmentä säätiötä. Karjalan Liiton säätiötoimikuntaan kuuluvat Martti Talja Vuoksen säätiöstä, Jaakko Mäkelä Teri-Säätiöstä, Antero Pärssinen Vpl. Pyhäjärvi-Säätiöstä ja Kaarlo Kojo Kurkijoki-Säätiöstä.

Martti Taljan tervehdyksen jälkeen isännän, Valion puheenvuoron käytti hallintojohtaja Heikki Halkilahti esitellen Valion toimintaa kautta vuosikymmenien. Esityksestä todettiin myös Karjalassa olleen jo hyvin varhaisessa vaiheessa meijeritoimintaa. Myöskin Pietarin vienti tapahtui ennen ensimmäistä maailmansotaa. Tällä hetkellä Pietarin vienti on jälleen huomattavassa määrin. Mielenkiintoisissa esityksissä käytiin myöskin läpi Valion tuotteet aina viimeisimpiin uutuusiin saakka.

Ylitarkastaja Mia Keskinen selosti säätiöiden verotusta. Hän totesi useimpien sää-

tiöiden hakeutuneen yleishyödylliseksi yhteiseksi ja näin ollen verotettavaa tuloa onkin vain harvoilla säätiöillä nekin elinkeinotoiminnasta.

Kahvitauon jälkeen OKO Pankki Privaten edustajat esittelivät pankin mahdollisuuksia auttaa säätiöitä varojen sijoituksessa. Malliesimerkinä oli Vuoksen säätiö. Keskustelussa todettiin sijoitustoiminnan vajaan kahden vuoden ajalta onnistuneen hyvin ja salkun tuotto oli n. 20%. Tosin todettiin, että Vuoksen säätiön sijoitusvarat olivat myöskin keskimääräistä suuremman.

Karjalan Liiton hallituksen jäsen ja sääntöryhmän puheenjohtaja Tapio Ikävalko esitteli viimeisessä liittovaltuuston kokouksessa hyväksytyt liiton uusia sääntöjä, jotka ovat parhaillaan rekisteröitävänä. Säätiöt tulevat jatkossa saamaan selkeämmän edustuksen myöskin liittovaltuustossa.

Liiton toiminnanjohtaja Hannu Kilpeläinen kertoi liiton viimeisimmistä päivänpolttavista asioista mm. Sor-tavala-keskuksen tiimoilta.

Vasemmalta: Martti Talja, Tapio Ikävalko, kulttuurisihiteeri Mervi Piipponen, Antero Pärssinen, Hannu Kilpeläinen ja Jaakko Mäkelä yhteiskuvassa onnistuneen kokouksen päätteeksi.

Myöskin siviilihautausmaiden suojeleuhanketta ollaan nyt viemässä eteenpäin suoraan Moskovan kautta.

Antero Pärssisen puheenjohtajana käytiin keskustelua säätiöiden kokoukseen osallistuvien hallintoneuvoston puheenjohtaja Antero Pärssisen ohella hallituksen puheenjohtaja Yrjö S. Kaasalainen ja säätiön asiamies Reino Äikiä

REINO ÄIKIÄ
palan yhteydessä käytti Karjalan Liiton puheenjohtaja Markku Laukkanen kiitos puheenvuoron isännälle ja kertoili eduskunnan uutisia.

Vpl. Pyhäjärvi - Säätiöstä osallistuvien kokoukseen hallintoneuvoston puheenjohtaja Antero Pärssisen ohella hallituksen puheenjohtaja Yrjö S. Kaasalainen ja säätiön asiamies Reino Äikiä

”Se on historiaa...”

Tuollaisen vastauksen minulle antoi pietarilaisten lasten kesäleirin valvoja istuesamme Kiimajärven itäranalla Konnitsan kylässä rantalaiturin lähelle rakennettu teltsa-aunam vieraissa viime elokuussa. Näytin rantaa ja kerroin miten tässä Likasalahden (Tervahautien lahden) rannalla oli aikoinaan isäni ja sukuni venevalkama. Kerroin myös syntyneeni takana mäellä sijainneessa Luukopojien talossa. Valvoja, naislääkäri Pietarista, ei halunnut enempää jatkaa keskustelua, sillä leiriä valmistelevien lukioikäisten nuorten joukossa ymmärrettiin englanninkielinen keskustelu. Me kotikyläretkeilijät palasimme maantielle A1-erkin kotipihaan kautta ja poimimme heidän (aikaisemmin agronomi Huhtisen) entisen puutarhan juuri-versoista kasvaneista puista maukkaita kirsikoita.

Entisen Konnitsan hovinrinteen alapuolelle on muutamia vuosia sitten rakennettu ortodoksinen tsasouna, jon-

Vieraanvaraiset kesäleirin johtaja ja nuoret Kiimajärven rannalla elokuussa 2005. Kuva T.Luukkanen.

ka edessä virolaissyntyinen ortodoksipappi keskusteli kantsamme suomen kielistä ymmärtäen. Paljon on vettä virrannut Konnitsanjoesta siitä ajasta lähtien (1700-luku), jolloin läheisellä kannalla sijaitseviin vallonpiirien piiskapetäjä, minkä runkoon sidottiin ruoskimista varten ropotista (ho-

vin päivätyöstä) kieltäytyneet tai muuten isäntävaltaa vastustaneet talolliset.

Uuden ajan tuloa entiseen kotikyläämme julisti nuori Venäjän mestaruuden voittanut trumpetin soittaja, jonka puhaltamat klassiset musiikkikappaleet kaukautu joihin yli kylään asti. Emme saaneet tietää oliko pojan ja

tytön koti Konnitsassa. Lahoavien mökkien joukkoon on rakennettu vasta pari vuotta asuintaloa. Tuntuu kuin elämä kylässä elpynyt vähitellen. Sitä ei kuitenkaan todista joen sillan puuosien loppuun lahoaminen tai kansakoulun seinien pahitus ja ovien lukitseminen retkeilijöiden tieltä. Yhteydenpito on nyt vaikeaa, sillä hallinto on hajautettu, eikä kylässä ole kyläpäällikköä, eivätkä koululla enää asti Käsikalmeen muuttaneet tuttavamme Sergei ja Juulia.

Elokuinen kotiseutumatka oli tärkeä monille ensikertalaisille, evakoiden lastenlapsille, sillä he näkivät nyt sen kauniin Karjalan, josta olivat aikaisemmin kuulleet vain haakeita kuvauksia. Nyt he saivat kuulla lisää tarinoita menneestä elämästä, siitä, josta kerrotaan myös Konnitsan kyläkirjassa ja kohta valmistuvassa valokuvakirjassa.

TOIVO LUUKKANEN

TYÖ 8.10.1917

Laatokan tapahtumia

Viime yönä ajoi muuan laiva ollessaan matkalla Venäjälle, ankanarun sunnilla vailla matalikolle jonkun matkan päässä Sortanlah-

desta. Sieltä lähetettiin toinen laiva matalikolle joutunutta pelastamaan ja palusta päästyään pääsi haaksirikoon joutunut edelleen

jatkamaan matkaansa.

Samoin tänä aamuna klo 6 ajoissa ilmoitettiin Laatokalta Sortanlahteen että siellä on höyrylaiva "Georg"

ajautunut karille. Sortanlahdesta lähetettiin höyrylaiva "Sofia" alusta pelastamaan.

Tulipalo Sortavalassa

Viime lauantai-iltana pääsi tulitirti Sortavalan maaseurakunnan pappilan riihiraakennuksessa, polttaen lyhyen ajan kuluessa

poroksi. Riikissä säilytettiin koko vuoden viljasato eli noin 250 hehtolitrait, joka näin ahtaina viljan puutteen aikana sai tuntuvan

Viljaa palanut suuri määrä

vahingon. Ennestään ei Sortavalan elintarviketoimikunnalle ole kaikkina päivinä jakaa viljaa kuntalaisille.

Tulen irtipääsy toistaiseksi tunteamaton, mutta epäillään murhapoltoa, koska riikissä ei ole tulta käytetty kahden viikon aikana.

Alakylän ja Kahvenitsan koulupiirien kylähistoriaa

Kulmassa olevan vuoden aikana on useasti noussut esille näiden koulupiirien kyläkirjan aikaansaaminen. Onhan jo melkein kaikista kylä- tai koulupiireistä pyhäjärveltäkin jo kyläkirjoja ilmestynyt, toisista jo useampiakin.

Asiaa on tuotu monasti esille, mutta puuhaan ei kukaan ole ilmoittanut ryhtyväänsä. Näihin koulupiiri alueisiin kuuluu kuusi suurta kyläkuntaa, Alakylä, Kahvenitsa, Puikkoinen, Passi ja Hassinmäki, sekä Kalamaja, Montrua ja Pöhlöä. Näistä kolmesta viimeksi mainituista kylästä on 1997 julkaistu kyläkirja nimellä "Tarina-kivillä" joten niiden kylien elämästä ja ihmisistä ei liene tarpeen uudelleen kirjoittaa.

Koulupiirin alueeseen kuului osaksi myös Valkeamäki kylää (Pyhäjärven asemaseutu), sekä vielä Räsälän rajalla oleva osa Pyhäkylää (Heinoisten alueella). Kylien rajat olivat hyvin sekavat vaihdellen melkein taloitainta, joten talo- ja asukas esittelyn pyrimme tekemään

koulupiiri rajoja käyttäen.

Kirjahankkeeseen ryhtyminen

Viime kesänä tehty Alakylän "Pyrintö" nuorisoseuran perustamisen 100-vuotuis juhlatmatka antoi lopullisen ponttimen tällaisen kyläkirjan aikaansaamiseen. Katsottiin, että ellei työhön nyt ryhdytä niin kohta ei ole jäljellä ketään, jotka omakohtaisilla muistoillaan voisivat kylän historiaa tallentaa jälkipolville säilytettäväksi. Nuorisoseuran perinnetoimikunta katsoi velvollisuudekseen ryhtyä kirjaan aineistoa kokoamaan ja hanketta toteuttamaan. Kirjan "teknilliseen toteuttamiseen" on avuksemme lupautunut toimittaja Niina Pitkänen. Hän on työssä paikallislehti Tyrvään Sanomissa. Isovanhempansa ovat kotoisin Pyhäjärven Yläjärven kylästä.

Asian eteenpäin vieminen

Nyt tarvitaan kaikkien alu-

Alakylän kansakoulu. Koulupiirissä alkoi toiminta syksyllä 1903. Aluksi koulu toimi vuokrahuoneistossa viisi vuotta. Kuvassa oma kansakoulu, mikä valmistui 1908.

eella asuvien yhteistyötä asian onnistumiseksi. Toivomme, että te kaikki alueella asuneet ja jälkipolvenne ottaisitte asiaamme omakseen ja antaisitte apunne

tämän kirjahankkeen toteuttamiseksi. Siksi toivomme saavamme teiltä kirjoituksia alueen tapahtumista, ihmisistä ja yhteistoiminnasta kyläläisten kesken. Valoku-

vat juhlista, kuin myös arjen askareista ja työstä ovat tarpeen.

Kirjoitukset, tiedot ja valokuvat tulisi lähettää ensiillassa, tai viimeistään tämän

vuoden loppuun mennessä jollekin toimituskunnan jäsenelle osoitteisiin:

Erkki Pärssinen, Ruotsilankyläntie 239, 38300 Kiikka, puh. 03-5135150 tai 0500-755981, erkki.parsinen@surfeu.fi

Orjo Pärssinen, Sarkiantie 169, 38300 Kiikka, puh. 03-5135294 tai 050-5994096

Oiva Kaasalainen, Kannantie 7, 38210 Vammala, puh. 050-3550169, oiva.kaasalainen@kopteri.net

Matti Ahvonen, Rinnekoivostontie 68, 3270 Äetsä, puh. 03-5133421 tai 050-5661523, matti.ahvonen@kolubus.fi

Arvo Pärssinen, Koivukuja 6 B 7, 38300 Kiikka, puh. 03-5135028

Kalevi Lappalainen, Kangasmaankuja 8, 38210 Vammala, puh. 03-5141580 tai 040-7324410

Irma Pietilä, Napanpolku 2, 38300 Kiikka, Puh. 5135991.

Yhteystennothanne toivonen.

KIRJATOIMIKUNTA

Noitermaan koulupiiriläiset kokoontuivat Pyhäjärvi-juhllilla

Vaikka itse en ole syntynyt Viipurin läänin Pyhäjärvellä, on sillä aina ollut oma erityinen paikka sydämessäni. Lapsena istuin usein kuuntelemassa äitini, tätini, enojeni ja Pyhäjärvellä syntyneiden serkkujeni kertomuksia ja muisteloita rajan taakse jääneestä kauniista kotiseudusta. Silloin ajattelin, että taitaa olla muistojen kuluttamia nuo puheet, mutta päästyäni itse käymään siellä, huomasin, että totta oli joka sana. Vaikka Pyhäjärvi ei 60 vuosikymmenen ole ollut omistuksessaamme ja vaikka siellä ei enää ole paljonkaan entisestä jäljellä, ei sitä kaunista luontoa ole kukaan voinut kokonaan tuhota ja hävittää. Olen käynyt esi-isieni synnyinmailla useaan kertaan ja aina uudelleen sinne mieli palaa. Koulu, koulutie, äidin kotipaikka, Pikonkijoki, Kiimajärvi ja monet muut paikat tuntuvat niin tutuilta ja rakkailta. Toissa kesänä mukanaani oli myös oma poikani ja pojanpoikani. He ovat useaan otteeseen kyselleet, että koska mennään taas sinne Pyhäjärvelle. Ensi kesänä mennään, sen olen heille luvannut.

Jo noin kolmekymmentä vuotta sitten kävin ensimmäisiä kertoja äitini Annan ja tätini Helvin, os. Musakka, kanssa Pyhäjärvi-juhllilla. Vieläkin on muistissa ne yhteismajoituksessa vietetyt hauskat hetket ja se nauru ja riemu, kun entiset koulukaverit ja nuoruuden ystävät tapasivat toisiaan. Äidin veljistä ainakin Arvo-eno Keuruulta oli usein juhllilla. Tänä vuonna Pyhäjärvi-juhlat vietettiin kauniina kesäisenä viikonloppuna Ikaalisissa. Lähdin serkkujeni Musakan Teuvon ja Lauttamuksen Lauran kanssa sunnuntaiamuna ajelemaan Ikaalisiin. Mat-

Noitermaalaisia yhteiskuvassa Ikaalisissa 2005.

kalla kuuntelin serkkujeni muisteluja entisestä kotiseudusta ja sen ihmisistä. Näin virittäydymme mukavasti jo matkan aikana Pyhäjärvi-juhlien tunnelmaan.

Ruokailun jälkeen Noitermaan koulupiiriläiset kokoontuivat yhteiseen tapaamiseen. Meidät muutama

toisen polven Pyhäjärveläistenkin toivotettiin tervetulleeksi. Noitermaan koulupiiriin kuului 7 kylää, Noitermaa, Jaama, Paarina, Miisua, Porsaanmäki, Tolsterniemi ja Kiimajärvi, johon kuului Savimäen kylä. Lähes kaikki kylät olivat edustettuna tässä koulupiiriläisten tapaami-

nessa. Oli mukavaa kuunnella entisten oppilaiden muisteluja opettaja Tyne Koposta. Pääsimme myös omin korvin kuulemaan, kuinka hyvin opettaja Kopsen oppi oli mennyt perille. Toini Pelkonen luettiin meille ulkoa runomuodossa kaikki Pyhäjärven 44 kylää. Ne oli kuulemma pitänyt osata etu- ja takaperin ja voin todistaa, että Toini Pelkonen oli varmasti lukenut läksynsä, sillä vieläkin hän luettiin ne ulko-muistista kuin vettä vaan. Kiitokset Anna-Liisa Heikkilälle tämän tapaamisen järjestämisestä, toivottavasti ensi kesänä Huittisissa meillä on taas mahdollisuus koontua yhteen. Nämä tapaamiset ovat arvokkaita meille toisen ja kolmannen polven Pyhäjärveläisille, sillä juuri Teidän siellä syntyneiden ja siellä nuoruutenne viettäneiden muistelut ovat erittäin tärkeitä perinnetietoa meille nuoremmille.

LEA PIHO

Laura Lauttamus, Teuvo Musakka ja Saimi Pärssinen

Kultapoika Jari Ratia.

Jarin kaadot toivat kultaa

Jo otsake kertoo sen, että kyseessä on urheilulaji nimeltään keilailu. Mutta kuka on sitten Jari. Hän on pyhäjärveläistä sukua oleva Jari Ratia ja hänen suunissaan virtaa aitoa pyhäjärveläistä verta, sillä isoäiti on Toini Ratia os. Pärssinen Saapursta ja Lahdesta. Jarin vanhemmat ovat rehtori Kari Ratia ja toimittaja Sirpa Ratia. Myöskin vanhemmat ovat aikoinaan olleet kovia keilaamaan mutta nyt pääpaino on golfissa. Jarin sisar Riitta on myöskin keilailussa kovasti mukana.

26-vuotias Jari kosteili montaa urheilun lajeja ennen kuin 14-vuotiaana keilailusta löytyi se oikea laji. Hän oli jo 17-vuotiaana Jari pelasi hyvin maajoukkuekarsinnsa aina finaaliin saakka ja edellytyksiä olisi pitänyt päästä mukaan maajoukkueeseen mutta jostain syystä valinta meni ohjariin.

Sisua siis tarvittiin ja nyt 26-vuotiaana hän kuuluu lajin eliittiin.

Moskovassa kesällä pelatuissa EM-kisoissa tuli valtaisan hyvä menestys. Jarin kaulaan pujotettiin peräti

kaksi kultaista mitalia toinen parkkilpailussa ja toinen joukkuekilpailussa. Parkkilpailussa Jari Ratia ja Petteri Salonen saivat tuloksensa 2 788 ja se piti loppuun saakka. Voiton jälkeen ei ehtinyt paljon juhlimaan, sillä edessä olivat vielä joukkuekilpailut joista siis tuli toinen kultamitali. Kilpailuihin osallistui 26 maata. Kilpailujen jälkeen mieli oli tosi korkealla kertoo Jari, jopa presidentti Tarja Halonen lähetti onnitelussähkeen Moskovaan.

Tavoitteet ovat kuitenkin nyt asetettu ylöspäin. Maajoukkue ja EM-parikisamenestys ovat vasta alku. Jospa joskus olisi menestystä EM ja MM tasolla myöskin henkilökohtaisessa kisassa pohti Jari. Keilailulla on runsaasti harrastajia ja myöskin osanottajia on paljon kilpailusarjoissa. Tällä hetkellä Jari Ratia asuu Helsingissä ja on oman liikkeensä hoitaja mutta seurana on edelleen Lahden Torpedos. Onnitelut Jarille menestyksestä ja hyviä 300 kaadon kisoja edellekin.

REINO ÄIKIÄ

Rakkaat vanhempamme Aili ja Kaino Rastas

Luukas Kurosen ja Katri os. Mörösen tytär Aili Emilia syntyi Kurkijoella 10.5.1917.

Aili oli perheen tyttäristä vanhin ja joutui jo kansakouluikäisenä huolehtimaan sisaruksistaan, äitinsä kuoltua nuorimmaisen synnytykseen. Äiti oli saanut synnyinlahjana kauniin ja kirkkaan laulunään, lapsena hän lauloi kirkkokuorossa, aikuisena naiskuorossa.

Synnyinpaikkaansa Kurkijokea äiti muisteli kaiholla lapsuutensa käyneistä Väti-kän kallioilla ja hietikoilla, lisäksi käyntejään Valamon luostarisaarella.

Viipurissa äiti ehti viettää parasta nuoruuttaan. Leipomista rakastavana äiti sai mieluisan paikan leipomosta, jossa hän sai pyöritellä ja paistella mm. Viipurin rinkeleitä.

Viipuri kehittyi moninaisten taideteiden kaupungiksi, ja oli monien railakkaiden sekä haikeidenkin laulujen kohde, vanha ja vrehreä. Torkkelin, Monrepon ja Pappulan kauniissa puistoissa äiti vietti paljon aikaa ystäviensä kanssa. Viipurista äiti lähti evakkoon, toimi sodan aikana muonituslottana Mikkelin-Lappeenrannan seuduilla, jonka jälkeen hän tuli Teiskon kautta Tampereelle tuttavaperheen luokse. Äidin sisaruksista on elossa enää Saimi-sisko, joka asuu Rovaniemellä lastensa ja lastenlastensa lähellä. Hänellä on 4 lasta, 5 lastenlasta ja 2 lastenlastenlasta. Lasten perheitä on myös Oulussa ja Joensuussa.

Samuli Rastaan ja Kristiina os. Karosen poika Kaino Aukusti syntyi Raudussa Kaskaalan kylässä 20.2.1914. Kaino syntyi 4-lapsiseen perheeseen vanhimpana poikana. Kävi poikasena paimenessa, soitteli pajupilliä ja lauleskeli. Isä oli innokas kalastaja, kalastamaan hänet opetti oma äiti, joka piti huolen, että kalaa syötiin monessa muodossa. Isän herkuja olivat savustetut kalat ja muikkukukko, niitä hän opetti lapsenlapsensakin syömään.

Rautu oli rajapitäjänä monet kerrat joutunut sodan jalkoihin. Marraskuun 30. päivänä 1939 herättiin tykkien jyskeeseen, sota oli al-

Aili ja Kaino Rastas.

kanut. Vaikka Rautu oli rintamalinjan välittömässä läheisyydessä, suuri osa palasi sodan hävittämään kotikyläänsä, kun Karjala oli vallattu takaisin jatkosodan aikana. Kesällä- ja syksyllä -41 raijattiin ensin uudelleen peltoja ja kylveettiin vilja, sitten rakennettiin poltetut talot uudelleen. Kesäkuussa -44 oli karjalaisilla edessään uusi evakkovaihe, nyt jouduttiin lähtemään kovalla kiireellä. Isä lähti evakkoon Käkisalmentä, toimi sodan aikana invaliditeettinsä vuoksi esikuntakirjurina Seinäjoella, jonka jälkeen tuli Alavuden kautta Nokialle sukulaisiaan tapaamaan.

Isän sisaruksista on elossa enää 87-vuotias Hilma-sisko, joka elelee Lahdessa ulkoillen, luonnossa liikkuen, lintujen ja oravien elämää seuraten. 3 lasta, 7 lastenlasta ja 2 lastenlastenlasta pitävät hänestä hyvää huolta.

Vanhempamme tapasivat kirjeenvaihdon kautta, avioituivat syksyllä v. 1945.

Yhteinen koti perustettiin Nokialle. Perhe kasvoi kahdella tyttärellä Vuokko syntyi v. 1946 ja Soile v. 1949. v. 1956 hankittiin omakotitalo Nokian Sarpatista.

Koska Isämme oli menettänyt vasemman kätensä tapaturmaisesti Käkisalmassa Waldhofin tehtaalla v. 1938, hän halusi olla mukana perustamassa Nokialle siviilivalmidien yhdistystä, jonka toimintaan jäsenet osallis-

tuivat koko perheen voimalla.

Jäätyään eläkkeelle Nokian Kumitehtaalta vanhempamme muuttivat kerrostaloon Tampereen Multisiltaan v. 1981. He eivät enää jaksaneet hoitaa omakotitaloa, puutarhoineen ja talviaikana lumitöineen. Multisilta oli hyvin luonnonläheinen asuinalue, jossa isä teki päivälennöksinä ja pysähtyi lenkillänsä usein juttelemaan leppoisasti naapureiden kanssa.

Vanhempamme kuuluivat aktiivisesti myös Tampereen Seudun Vpl. Pyhäjärvikirkkoon ja Eläkeliiton Tampereen yhdistykseen.

Jäsenyhdistyksissä oli iloinen ilmapiiri, laulettiin paljon, kerrottiin hauskoja tarinoita, viihdyttiin yhdessä, tehtiin retkiä, ne auttoivat jaksamaan arkista aherrusta.

Lapsuuden muistoissamme koti oli turvallinen paikka, aina siisti ja lämpöinen, pullantuoksuinen karjalampiirakoineen ja paisteineen, jonne ystävät ja sukulaiset olivat aina tervetulleita.

Omasta puutarhasta satona korjattiin perunat, vihannokset ja hedelmät. Metsästä haettiin marjat ja sienet, karjalaisella tarmolla ja ahkeruudella.

Pienet vastoinkäymiset eivät lannistaneet vanhempamme, vaan positiivinen elämänsäsenne auttoi selviytymään. Karjalaisien yhteenkuuluvaisuuden tunne oli

ihailtavaa, he olivat joutuneet selviytymään vaikeista ajoista, aloittamaan elämänsä alusta uudessa ympäristössä.

Huolehdtiin läheisistä ystävästä ja sukulaisista, jaettiin omia tuotteita, saatiin vastalahjana muuta tilalle. Toisen auttaminen ja huomioimattaminen ja iloinen elämänsäsenne ovat jääneet meille karjalaisuuden perintönä.

Äitimme, tarmokas talousihminen herkullisten ruokien ja leivonnaisten laittaja, kiltti ja antelias, omia voimiin säästämättä, sydämellä toista ihmistä ajatteleva, nukkui pois 27.10.2000, 83-vuotiaana, oltuana viimeiset kaksi vuotta sairaalan vuodeosastolla.

Isämme, ahkera ja sinnikäs nikkaroi ja maalari, räätälin poika, kerhoissa laulattaja ja kronikoidensa kirjoittelija ja kertoja, muutti taivaan kotiin äkillisesti 9.9.2004, 90-vuotiaana, loppuun asti kaikesta kiinnostuneena.

Kiitollisuudella tyttäret
VUOKKO PULKKINEN
SOILE JÄRVINEN

Isän tekemä kronikka
omista lapsuusmuistoistaan:

*Niin usein kuljen vielä,
kunnailta Karjalan.
Mis lasna kotitiellä,
näen äidin astuvan.
Myös siskot, veljet siellä
näin, isäni nuoren
pystypään.
Kun paistoi päivää kirkas,
rannoilla Laatokan.
On pelot kaukaa tuolla,
veet välkky hymyillen.
Soi konevitsan puolla,
Valamo vastainen.
Oon lapsi laulun kauniin
maan, niin kukkivan
ja kuullakaan.
Vaun luottain luojaan
kauas, rannoilla
Laatokan.
Nyt vasta vuotten mennen,
ääneni teille soi.
Myös isät äidit ennen,
murheitten maljan joi.
Mä itkuvirren virtittään,
se nousi maasta
tähtiin päin.
Ja siksi kellot kaikui,
rannoilla Laatokan.*

Merkkipäiviä

Kirsti Hirvonen tallentaa kotiseutuhistoriaa

75 Kirsti Hirvonen os. Seppä syntyi 29.10.1930 Pyhäjärven Haapaniemeessä. Kirsti Hirvonen on tullut useille pyhäjärveläisille tutuksi kolmesta romaanistaan, joissa hän kertoo kotiseutunsa ihmisistä sodan jaloissa ja evakossa. Tänä kesänä ilmestyi pyhäjärveläisen evakkotyön tarina Pilvien takana aurinko. Sydämelliset syntymäpäivätoivotukset ahkeralle kirjoittajalle Karviaan.

SALME RINTALA

95 Emilia Kaasalainen, o.s. Kaasalainen täytti 95 vuotta 26.9.2005. Emilian kotikylä Vpl. Pyhäjärvellä oli Jaama. 1938 hän solmi avioliiton noitermaalaisen Väinö Kaasalaisen kanssa. Elämäntyönsä Emilia teki maalaistalon emäntänä Kauniaisten kylässä Nokialla. Nykyisin hän asuu nokialaisessa Vi-

nusrinthe vanhustentalossa. Vpl. Pyhäjärvi-lehden lokakuun numerossa 2004 kerrottiin tarkemmin Emilia Kaasalaisen elämänavaiheista.

Sukulaiset, naapurit ja ystävät toivottavat sydämellisesti onnea ja Jumalan siunausta korkean iän saavuttaneelle pirteälle pyhäjärveläiselle.

Aulis Airttonen täytti 80 vuotta 23.8. juhlijoitten joukossa oli myös pojan Mikko Airttonen perhe Rovaniemeltä.

Valmistuneita

Turun yliopiston humanistisesta tiedekunnasta on valmistunut filosofian maisteriksi viime kesäkuussa Jenni Lintula. Jennin vanhemmat

ovat Merja ja Raimo Lintula. Merjan isä Kauko Veikko Koppanen ja isoäitinsä on Anna Maria Koppanen o.s. Talonpoika.

Ylioppilaita

Serkukset Paulina (vas.) ja Johanna ovat kuluneen kevään ylioppilaita. Pauliinan vanhemmat ovat Juhani ja Ruut (os. Kallio-koski) Laulajainen, Turusta. Johannan vanhemmat ovat Jarmo Ketoja ja Jaana (os. Laulajainen), Lapualta. Juhani ja Jaanan vanhemmat ovat Raija (os. Ojala) ja Pekka Laulajainen, joka on syntynyt salitsanrantalaisen, Arvi ja Ida Laulajaisen vanhin poika.

Pauliinan vanhempi sisar, Eveliina, sai valkolakin kaksi vuotta sitten ja on nyt vuoden reissulla Ranskan maalla ranskan kieltä opiskelemassa.

Hääiloa

Linn von Weymarnin ja Taneli Laulajaisen häijuhla vietettiin 30.8. Paraisten Pensar Sydän jylhissä maisemissa. Vihtuomarina toimi Jarmo Kallinen ja vihkipappina Jan Cedrecreutz. Taneli on nuorin Raijan ja Pekan neljästä lapsesta.

Kotiseutretkellä Karjalassa

Torstai 21. 7. – matkalla Pyhäjärvelle

Aikaisin torstaiaamuna kookontui pieni joukko ihmisiä Tampereen linja-autoaseman ulkomaanmatkojen pysäköille. Kello seitsemältä bussia ei vielä kuulunut, mutta odottajat eivät ehtineet huolestua. Hetkisen kuluttua auto kaarsikin pysäköille. Bussista laskuivat Seija Lintula ja Heimo Kempki huolehtimaan uusista matkalaisista. Seija huolehti matkanjohtajan varmuudella tulokkaat sisälle bussiin ja Heimo sai kuskien kokemuksella järjestelyä uudet kapsäkit matkatavaratilaa. Autossa tervetuloon puoliin ja toisiin, sekä tuttuja että tuntemattomia ja toivoteltiin hyvät huovent.

Tampereelta tie vei Toijalan ABC:lle, jossa munkit olivat tuoreita kuljettajien lupauksen mukaisesti. Aurinko paistoi täydeltä terältä matkan jatkuessa pikaisen kahvitauon jälkeen Helsinkin. Kiasman edestä poimimme mukaan pari reissuun lähtijää. Pysähdyimme myös Keimolan Nesteellä ottamaan ihmisiä kyytiin. Helsingin jälkeen bussin nokka osoitti kohti Hotelli Leikaria Haminan tuntumassa. Matkalla sinne Seija Hakanen laulati

semmin käynyt Venäjällä tai Pyhäjärvellä ja jännitti hieman. Aluksi jouduimme täyttämään lomakkeet, joista ei kunnolla saanut selvää, mitä niissä haluttiin. Passintarkastusjono onneksi sitten eteni nopeasti, pienen odottelun jälkeen. Kaikesta selvitettiin kunnialla. Vieltä kelloit esille ja aika siirtyi tunnilla eteenpäin paikalliseen aikaan.

Rajasta selviydyttämme pysähdyimme heti tien vieressä olevalle kaupalle. Kaupassa kävivät ruplat sekä eurot ja saimme hyvin täydennettyä matkavarastojamme. Lopulta tie vei Viipuriin, jossa tiputimme kaksi reissumiestä hotellin luo. Heti aluksi saimme loistavan kuvan venäläisestä autoilusta: kolari melkein keskellä tietä. Viipurissa emme pysähtyneet sen kauempaa, sillä Viipurin tori ympäristöineen oli päätetty jättää koluttavaksi viimeiseen päivään. Matka alkoi kohti Pyhäjärveä!

Matkan varrella täytyi kuitenkin pitää taukoa, koska auto täytyi tankata. Saimme myös maistuvat matkapöytäliikkeitä. Lisäksi muutamat tutustuivat "kauppa-autojen" tuotevalikoimiin. Toisen kaupustelijoista oli niin innoikas, että jaksoi seurata

laan, minkälaisia huoneita oli tarjolla ja mihin kukakin haluaisi nukkumaan. Huoneiden jaon jälkeen matkalaiset saivat ruuan, alukeittoa ja kahveineen, pääruoan ruokasalissa. Sauna odotti lämpimällä ruokailun jälkeen ja uskallimmat kävivät sateessa uimassa Pyhäjärressä. Vesi ei ollut sen kylmempää kuin koti-Suomessa ja aallot olivat ihan, sen kovivat matkaseurueemme nuoriväki, minä mukaan lukien.

Perjantai – kotipaikkoja katsomassa

Perjantiaamuna kutakuinkin kello 8.30 tarjottiin aamiaiseksi puuroa. Sää oli hieman sateinen, mutta se ei meitä lannistanut. Lähdimme bussilla kohti Konnitsaa. Matkalla hämmästelimme taas sitä ukonputki-metsikköä, mikä reunusti Pyhäjärven teitä. Konnitsassa pudotimme tien viereen ihmisiä kotipaikoilleen ja parkkeerasimme bussin entisen raititussuoran talon eteen. Minusta tuntui mukavalta ajatella, että kohta olisin "melkein kuin kotona". Vaarini on kotoisin Pyhäjärveltä ja hän oli kertonut ennen matkaa ja matkan aikainakin monen-

Matkasta Äijönniemeen tuli sieltä ikimuistettava. Olen kokopäivästäni tiennyt, että vaari on Pyhäjärveltä, Karjalasta. Nyt sain kokea ja nähdä vaarin kertomat paikat todeksi, kun menimme käymään vaarin syntymäkodin mailla. Aikaisempien rakennusten paikalle oli rakennettu mökki ja sen piha oli aidattu. Korkean aidan takaa oli hankalaa kurkkia, mutta siiti sain jonkinlaisen mielikuvan ajasta, jolloin vaarini perhe oli asunut tuolla paikalla. Iso pihapihlaja oli kaadettu. Ennen sotia saunan päissä sijainneet koivut kasvoivat edelleen vanhoilla paikoillaan. Peltö ja metsä olivat vielä samalla paikalla, missä ne olivat olleet isoisoisani Arvi Näräisen ja isoisoitini Marian o.s. Äijön eläessä. Otin muistoksi angervon kukun muinaisista pihapensasista.

Seuraavaksi menimme naapurin, Matti Tuomaanpoika Äijön perheen entiselle asuinpaikalle, jossa tapasimme talon isännän. Seurueemme ohitti vähän arkkailleen puomin, joka tukki tien talolle. Pihassa oli irrallaan kaksi koiraa. Toinen oli kokonsa ja äänensä puolesta varsin kunnioitusta herättävä, mutta onneksi Antti Muskalla oli mukana ja sai

autollisen matkalaisia bussille Konnitsaan ja tuli hakemaan meitä kävelliöitä myöhemmin, ja se oli hyvä, koska ainakin minun jalkani olivat väsyneet kävelemisestä Konnitsasta Äijönniemeen.

Konnitsasta löytyi kauppa ja pieni kioski, joiden palveluita käytimme lähtöä odottaessa hyödyksi. Kioskista sai ihania rinkiloita ja pikkuleipiä vaikka kotiin viemisiksi. "Bussipysäkillämme" tapasimme myös englantia puhuvan venäläisen pojän. Poika kertoili kuulumisia ja näytti hienoa polkupyöräänsä. Kotimatalla poikkesimme katsomassa Räisälän kirkkoa. Kirkko oli kaunis, iso ja hyvässä kunnossa ainakin päältä päin. Illemmällä ruokapöydän ääressä kerailtiin kotitilojen kuntoa. Halukkaat saivat lähteä vielä ennen saunaa Käkisalmessa käymään.

Joukko Näräisen ja Nykäsen suvun jäseniä lähti käymään vaarini isän kotona Hassinmäellä. Siellä asui pietarilaisen Andrej Hramtsovin perhe, joka asui siellä jo vuonna 1992. He olivat hirveän vieraanvaraisia ja mukavia, käskivät heti peuremmälle, kun me Antin autolla tupsahdimme pihaan. Antti tulkkasi meille taas ja oli mukava kuunnella pu-

Lauantai – käynti Sortavalassa

Seuraavana aamuna pukeutuivat melkein kaikki naiset hameeseen. Lauantain kohdalla matkaohjelmassa luki: retki Valamoon. Valamon luostarissa vieraillessa naisilla pitää olla hame ja päässä huivi. Lähdimme Sortavalaan aikaisin aamulla, jota ehtisimme hyvissä ajoin satamaan. Osan ihmisistä piti jäädä kaupunkia kiertelemään retken ajaksi. Sortavalaan ajo kesti melkein neljä tuntia tien huonouden vuoksi. Väillä bussiissa tuntuu kuin olisi ollut vuoristoradassa, tien kiemurteilun ja kuoppaisuuden vuoksi. Matkalla pysähdyimme jaloittelemaan Kurkijoen kirkon raunioiden. Sortavalassa kohostasimme pienen yllätyksen. Laatokalla tuuli kovaa ja aallot olivat korkeita vaahtopäitä. Odotellessamme kantosiipiä, tuli mukava inkiriläissyntyinen ja suomea puhuva nainen kauppaamaan meille tuoreita karjalampiirakoita. Isot, kotitekoiset karjalampiirakat olivat herkullisia. Nainen saikin kaikki myytyä. Seuruetta katsomaan tuli myös muori, joka ei suostunut ottamaan mitään syötävää. Kahvitilimme odotuksen lomassa. Kun kantosiipialus saapui vihdoinkin sataman vinolle laiturille, saimme kokea pienen pettymyksen: aluksen kapteeni ei halunnut ottaa meitä kyytiin, koska emme olleet varanneet paikkojamme. Vaikka alukseen asteli ohitse jokin toinen turistiryhmä, alukseen jäi silti paikkoja. Kapteeni ei suostunut ottamaan meitä mukaan edes rahasta! Opimme, että Venäjällä ei voi kaikki mennä suunnitelmien mukaisesti. Antti, joka oli onneksi lupautunut mukaamme, ja Heimo päättivät kysyä satamassa olevasta kalastajalaivasta infoa muiden alusten suhteen. Sieltä luvattiin, että kello kolme olisi kantosiipialus rannassa. Päätimme odottaa. Heimo ajelti meidän torille tekemään ostoksia. Kaupunkia katsomaan aikoneet eivät olleet vielä ehtineet lähteä, joten hekin saivat kyydin. Pienemmällä ja isommalla torilla ruplat vaihtoivat omistajiaan. Kellon läheisessä kolme lähdimme jälleen satamaan. Tuuli oli noussut tällä välin ja nyt aallot löivät satamalaitureille. Alusta ei näkynyt, eikä myöskään sitä kalastajalaivaa. Heimo jututti hämeenlinnaista bussikuskoa, joka kertoi odottaneensa ryhmäänsä tulevaksi jo neljän tunnin ajan. Uutinen laitoi vähän miettimään, että meneeköhän Valamoon enää sinä päivänä laivaa. Merenkäynti oli jo niin kova, että aavalla Laatokalla alusta ei enää varmaan saanutkään hallittua. Päätimme käydä vielä kysymässä kauempana olevasta kantosiipialuksesta, että josko se lähtisi saaresta käymään. Ei lähte, eikä lähte varmana mikään mukaan, Antti ja Heimo saivat tietää. Heimo kertoi hämeenlinnaisten viisuihin menevän umpeen jo samana yönä. Bussiissa päätelimme, että oli ehkä sittenkin hyvä, kun emme päässeet kantosiipi-alukseen, sillä olisimme jou-

Näräisten talon paikalla oleva mökki. Kuvassa vasemmalta Soili, Heli, Irene os. Näräinen ja Eero Nykänen.

meillä maakuntalauluja. Ainakin Hämeälaisten ja Karjalaisten laulut osattiin. Leikarissa vietetyin kahvitauon jälkeen alkoi taival kohti rajaa. Rattoisa puheensorina täytti auton. Ennen rajan ylitystä suurin osa seurueestamme tankkasi itsensä maistuvalla ruualla Rajahovissa. Siellä oli myös viimeinen mahdollisuus vaihtaa rahaa. Ruokajonossa ihmiset puhuivat ympärillä suomea ja venäjää, joten alkoi tuntua olevansa hyvin lähellä rajaa. Suomen rajavartiolaitos tarkisti vain passimme ja pääsimme helposti ja nopeasti ei-kenenkäänmaalle. Venäjän puolen vieranomaiset hoitivat asiat hitaammin. Ensikertalaiselle kaikki oli outoa ja ihmeellistä. En ollut koskaan aikai-

bussia seuraavaankin pysähdyspaikkaan. Kahvi oli kuumaa ja mieli korkealla. Tämäntarkaisen taukopaikan vieressä, entisessä Muolaan pitäjässä, oli ympärillä patsaita, jotka esittivät erilaisia horoskooppimerkkejä. Uteiliimmat kävivät katsomassa lähellä olevaa vanhaa Manneheim-linjan bunkkeria. Se oli räjäytetty auki ja yhdellä seinällä luki venäläisten kirjaimien keskellä suomeksi talvisota ja vuosiluvut perässä. Kauppiat saivat tällä kertaa myös kahvia.

Noin kello 21.30 paikallista aikaa bussimme kaartoi Pyhäjärven Lomarannan pääruokailuun. Pihalla odottikin jo Antti Musakka, Lomarannan isäntä. Ulkona selvitimme hänen johdol-

laista entisestä kodistaan ja sen pihapiiristä, kuten myös yleensä pyhäjärveläisten elämästä. Näkisin paikan, mistä osa juuristani on lähtöisin!

Seija jakeli meille vielä viimehetkenohjeet, ennen kuin kaikki hajaantuivat etsimään omia kotikonjantia. Meidän sukulaisseurueemme kuului Näräisiä, Nykäsiä, Aholoita ja Äijöjiä. Me lähdimme ilman vaaria, joka tuli vasta Antti Musakan kanssa autolla myöhemmin, kävellen kohti Äijöniemeä. Siellä on asunut Äijöjä aikoinaan 1600-luvun lopulta alkaen. Tie Konnitsan keskustan ja Äijönniemen välillä oli lähes ajokelvoton. Sen saimme kävellessämme hyvin todeta. Sadekuurot eivät suinkaan parantaneet asiaa.

haukuvan koiran hiljaiseksi. Talossa vietti kesäänsä ilmeisesti pietarilainen mies, joka katsoi mielenkiinnolla, vaarini näyttämien mukanaan tuomia kuvia. Ne oli otettu ajalta, jolloin isoisoitini setä Matti Äijö omisti paikan. Mies kertoi, että piharakennuksista olivat muuttamattain vielä alkuperäisiä. Nyt pihapiiriin kuului vanhempi sekä ihan uusi käsikierroksien asuinrakennus. Aluetta olivat ensimmäisen kerran katsomassa Matti Äijön tytären tytär Terhi Ahola ja pojan poika Voitto Äijö puolisoineen kanssa. Antti tulkkasi puhetta puolin ja toisin. Lähdimme kävelemään takaisin Konnitsaan monta kuvaa ja videon pätkää rikkaampana. Antti vei yhden

heensorina. Rouva oli todeksi puhelias ja muisti vielä hyvin vaarini edellisen vierailun kolmetoista vuoden takaa, vaarini näyttämien kuvien avulla. Mies näytti pihan perällä olevan saunan ja kertoi miten hän oli tehnyt maalattian päälle uuden lattian, sauna kun oli vanhoja rakennuksia myös. Heitimme hyvästit ja sanoimme kiitokset, kun saimme tulla "kotirauhaa häiritsemään". Antti kyyditti meidät takaisin Heinosten ja Pyhäjärven vanhan asutusalueen kautta Lomarantaan, jonne Käkisalmen-porukka saapui myös hetken kuluttua. Pyhäjärven lainet olivat maailman parhaita myös sinä iltona, sillä sauna kruunasi päivän.

Huittisten Karjalaiset juhlivat

Huittisiin oma karjalaisseura perustettiin monen muun satakuntalaisen kunnan tavoin vasta toisen evakkomatkan päätyttyä 60-vuotta sitten. Perustamiskokous pidettiin 17.6.1945 osuuskunnan kokoushuoneistossa Lauttakylässä. Karjalaiset Huittisista ja Keikyästä olivat saapuneet runsaslukuisesti tähän kokoukseen.

Kokouksen avasi maanviljelijä Matti Viskari luoden katsauksen karjalaisen monivaiheiseen elämään. Samalla hän ehdotti että paikkakunnalle karjalaisten yhdyssiteeksi perustettaisiin seura, joka pitäisi yllä Karjalaisten henkistä vireyttä ja samalla myös pitäisi jäseniään ajan tasalla Karjalaisille tärkeissä taloudellisissa kysymyksissä. Avaajan ehdotuksesta valittiin kokoukselle puheenjohtajaksi Heikki Herra ja pöytäkirjan tekijäksi Heikki Matikainen.

Kokouksen 3 §:ssä päätettiin perustaa Huittisten seudun Karjalaiset ry: n nimen seura, jonka kotipaikkana tulee olemaan Huittisten Lauttakylä. Seuran johtokuntaan valittiin seuraavat jäsenet: Eino Kaasalainen (Pyhäjärvi), Reino Tatti (Pyhäjärvi), Heikki Herra (Pyhäjärvi), Arvo Hynni (Kaukola), Veikko Pokkinen (Kaukola), Juhon Kiuru (Kaukola, Toivo Kähkönen (Kaukola), Lyyli Hintsanen (Muolaa), Heikki Matikainen (Pyhäjärvi), Helvi Häkklä (Kaukola), Inkeri Lankinen (Hiitola) ja Sulo Kontio (Viipuri). Varajäseniksi valittiin Antti Pohjolainen (Pyhäjärvi), Jalmar Kalmi (Pyhäjärvi) ja Matti Paavilainen (Kaukola).

Huittisissa asui vielä perustamisaikaan runsaasti Kaukolan siirtoväkeä ja olikin luonnollista, että heidän edustuksensa näkyi johtokunnassa. Myöskin Keikyä sai edustuksensa seuran johtoon.

Koska liitosta ei vielä oltu saatu mallisääntöjä päätettiin sääntöjen hyväksyminen jättää seuraavalle yleiselle kokoukselle, joka pidettiin 1 päivänä heinäkuuta 1945. Hallitus piti järjestäytymiskokouksensa 26.6.1945, jossa puheenjohtajaksi valittiin Eino Kaasalainen ja varapuheenjohtajaksi Veikko Pokkinen, rahastonhoitajaksi Heikki Herra ja sihteeriksi Lyyli Hintsanen. Päätettiin pitää kesäjuhlat 22.7.1945.

Jo syksyllä 1945 kuultiin Huittisten ym. kuntaan Maanlunastuslautakunnan jäsenen Armas Kaasalaisen selostus maanhankinta-asioista. Hänelle esitettiin myös runsaasti kysymyksiä. Jäsenten hermot olivat kireällä kun maansaantiasiat ja korvausasiat tuntuivat viipyvän luvattoman kauan. Asiasta lähetettiin Pyhäjärven kunnan hoitokunnalle Keuruulle jopa kirjelämä, jossa kiirehditään asioiden ripeää hoitamista.

Varapuheenjohtajaksi valittiin ko-

kouksessa 25.11.1945 paikkakunnalta poismuuttaneen Veikko Pokkinen tilalle Jalmar Kalmi. Seuran ensimmäinen joulujuhla päätettiin järjestää 23.12.1945.

Kunnallisvaalien lähestyessä päätettiin valita eri puolille pitäjää "äänestyskehottajat". Vuoden 1946 kunnallisvaaleissa siirtoväki oli yhteisessä vaaliliitossa porvareiden kanssa. Tauno Kaasalainen nousi valtuustoon ensimmäisenä siirtoväen edustajana Armas Kaasalainen jatkoi edelleen maanlunastuslautakunnassa ja nyt hänen antamaansa selvitykseen oliin jopa tyytyväisiä. Ensimmäinen työtyytyneen ja toimintarikas vuosi seuran toiminnassa oli nyt takanapäin.

Seuran puheenjohtajat vaihtuivat alkuvuosina varsin tiuhaan tahtiin. Vuoden 1946 yleisen kokouksen jälkeen hallituksen järjestäytyttyä puheenjohtajaksi valittiin Jalmar Kalmi hänen jälkeensä puheenjohtajina ovat toimineet Tauno Kaasalainen, Reino Tatti, Uno Ruti, Kalevi Kaasalainen, Vilho Luukkanen, Niilo Kulonen, Arvi Savolainen, Ensio Pakarinen, Tauno Hongisto. Leino Rouvinen valittiin puheenjohtajaksi sitten 1980 luvulla ja hän toimi varsin pitkään seuran johdossa, jolloin nykyinen puheenjohtaja Reino Äikiä aloitti vuonna 1999.

Karjalan Liiton välityksin jaettiin uusien kotien rakentajille vuonna 1949 ja 1952 kunniakirjoja. Tällainen lausella varustettu kehystetty kunniakirja on vieläkin useimmissa karjalaiskodeissa seinällä kunniapaikalla.

Varsin merkittävän aloitteen Huittisten Karjalaiset tekivät v. 1953. Aloitteen perusteella ryhdyttiin hankimaan monen muun paikkakunnan tapaan muistomerkkiä Karjalaan jääneille vainajille. Seurakunta luovutti parhaan mahdollisen paikan aivan pääoven edessä olevassa kulmauksessa ja muistomerkki pystytettiin ja vihittiin käyttöön 1954.

Myöskin Satakunnan Karjalaisseurojen piirin toimintaa osallistettiin piirin perustamisesta eli vuodesta 1945 lähtien. Kokouksiin lähetettiin edustajat ja muiltakin osin pyrittiin osallistumaan niin piirin kuin liitonkin esittämiin toimintamuotoihin.

Vuonna 1947 perustettiin pitäjäsäätiötä toiminaan yhdyssiteenä eri puolilla Suomea asuvien karjalaisten keskuudessa. Huittisissa asuvat karjalaiset ja Huittisten Karjalaisseura on osallistunut aktiivisesti niin Pyhän - Säätiön (nykyisin Vpl. Pyhäjärvi - Säätiö) kuin Suvannon Säätiön (nykyisin Sakkola - Säätiö) toimintaan. Niinpä Vpl. Pyhäjärviyhliin on järjestetty seuran toimesta aina vuodesta 1949 lähtien noin kymmenen vuoden välein viikoksi 1997. Sakkola -juhla on

järjestetty Huittisissa kahdesti viimeksi vuonna 2004. Pitäjäjuhlat ovat saaneet paikkakunnalla ansaittua huomiota ja lehdistö ja muut tiedotusvälineet ovat aulisti esitelleet juhla ja luovuttava Karjalaa.

Seuran toimintaa tehostettiin vuosien mittaan erilaisten toimikuntien valinnoilla. Yksi tärkeimpiä toimikuntia on ollut v. 1978 perustettu naistoitimikunta, joka monien karjalaisten perinenaasioiden ohella on vastannut erilaisten myyjäisten järjestelyistä ja monien juhlien tarjoiluista. Naistoitimikunnan puheenjohtajana toimi perustamisesta aina vuoteen 1999 Helvi Äikiä, sen jälkeen parin vuoden ajan Senja Kiuru ja viime vuodet Ritva Viskari.

Viime vuosikymmenien aikana on Huittisten Karjalaiset ry toiminut karjalaisen kulttuurin työsaralla. Niinpä monin eri tavoin on niin ruokaperinettä kuin tapakulttuuria tuotu esiin. Karjalan piirakat ovat varsin kysytyksiä myyjäisissä ym. julkisissa tilaisuuksissa. Rotinat ja virpomiset ovat myöskin tulleet tutuiksi monelle huittislaiselle.

Viime vuosina on karjalaista kansallispeliä, kyykkää, pelattu erialisten haasteelluiden muodossa useaan kertaan kesä aikana. Perinteiseen oman seuran pikkujoulujuhlaan on aina osallistunut lähes 100 henkeä. Myöskin yhteistoiminta Vammalan ja Äetsän seurojen kanssa on harjoitettu niin onkikipalujen, kyykkä mutta myös hengellisen "Muistojen illan" merkeissä.

Seuran puheenjohtajana toimii tällä hetkellä Reino Äikiä, varapuheenjohtajana Paavo Punkari, sihteerinä Merja Inkinen, rahastonhoitajana Jorma Kuronen ja muina johtokunnan jäseninä: Taina Pärssinen, Vilho Viskari, Heikki Kiiski, Markku Evala, Maili Huppunen, Jukka Naskali, Elli Marjamäki, Kristiina Kaasalainen ja Pauli Pauku. Naistoimikuntaan kuuluvat puheenjohtaja Ritva Viskarin lisäksi Taina Pärssinen, Helvi Äikiä, Aira Lähdenmäki, Senja Kiuru, Marja-Liisa Heinonen, Elli Marjamäki, Erja Kiiski ja Raija Peltola...

Seurastamme puheenjohtaja Reino Äikiä ja valittu Karjalan Liiton liittovaltuustoon ja Satakunnan piirien varapuheenjohtajaksi. Helvi Äikiä toimii puolestaan piirin naistoimikunnan sihteerinä.

Huittisten Karjalaiset kokoontuvat viettämään seuran 60-vuotisjuhlaa Huittisten Osuuspankin kokoustiloissa sunnuntaina 30. 10. klo 14. Runsaan musiikkiohjelman lisäksi kuullaan piirin tervehdys ja juhlapuheen pitää eversti Antero Pärssinen.

REINO ÄIKIÄ

www.vplpyhajarvi.fi

vplpyhajarvi.fi

TAPAHTUMAKALENTERI

■ **Suvannon Seudun sukutkimuspiiri kokoontuu** lauantaan 18. 11. 2005 klo 14-17 Karjala-talolla Galleria-salissa. Tervetuloa mukaan myös kaikki pyhäjärveläisistä sukujuurista kiinnostuneet! Esittely-vuorossa Vuoksela. Vetoryhmä klo 12.

■ **Huittisten, Äetsän ja Vammalan Karjalaiset** vietämme yhteistä Muistojen iltaa sunnuntaina 6. 11. kello 18:00 Vammalan seurakuntakeskuksessa. Tervetuloa. Vammalan Karjala-Seura ry

■ **Huittisten Karjalaiset ry** Seuran 60-vuotisjuhlaa vietetään osuuspankin kokoustiloissa sunnuntaina 30. 10. kello 14.00 alkaen. Kahvitarjoilu. Tervetuloa seuran jäsenet ja karjalaisuuden ystävät. Hallitus

■ **Lahten seudun Vpl Pyhäjärvi-kerhon** marraskuun tapaaminen on Ravintola Wanhassa Herrassa, Laaksokatu 17 Lahti, torstaina marraskuun 3. päivänä klo 13.00 alkaen. Joulukuussa nautimme jouluterian samassa paikassa torstaina 8. päivänä joulukuuta klo 18.00 alkaen. Kaikki joukolla mukaan. Tervetuloaivotuksiin Johtokunta

■ **Evakkolapset ry** järjestää aluetoiminnan käynnistämiseksi Pirkanmaalla tilaisuuden **Tampereen vanhalla kirjastotalolla torstaina 10.11.2005 kello 18.00**. Illan teemana "Murre kielellinen rikkautemme ja osa meitä". Murrejutusteluun johdattaa opettaja Pekka Kuisma. Esillä evakkolapsia koskevaa kirjallisuutta ja lyhyt esittely Evakkolapset ry:n toiminnasta. Tilaisuuteen ovat kaikki tervetulleita. Muistat sie viel, ko myö olti evakkotiel. Tule muistelemaan sattumuksii ja tappauksii tarinaltaan Tilaisuus on maksuton.

■ **Valtakunnallinen Kirkkoilta** talvisodan sytyttymisen muistoksi Tampereella 30.11. klo 18.00. Tilaisuudet järjestävät: Karjalan Liitto, Karjalaisseurojen Tampereen piiri, Tampereen tuomiokirkkoseurakunta, Tampereen Ortodoksinen seurakunta.

■ **Karjalaispukujen näytös** Karjalatalolla 12.11. Tilaisuus alkaa Karjalatalolla Helsingissä, Käpylänskuja 1, klo 12 ja sen avaa Karjalan Liiton liittovaltuuston varapuheenjohtaja, kansanedustaja Katri Komi. Pääsymaksu näytökseen 2 euroa.

■ **Sankarivainajat kotiseudun multiin**. Huittisten seudun Kansalaisopistossa järjestetään to 3. 11. klo 18 esitelmätilaisuus, jossa everstiluutnantti evp Jorma Inkinen esitelmöi sankarivainajien etsinnöistä Karjalan kannaksella ja Laatokan Karjalassa.

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry:n

Sääntömääräinen **SYYSVUOSIKOKOUS** ja **PIKKUJOULU** pidetään lauantaan 26. 11. 2005 klo 13.00 alkaen Karjala-talolla Laatokka-salissa.

Syyskokoukselle sääntöjen mukaan kuuluvien asioiden, joita ovat mm. toimintasuunnitelma ja talousarvio, johtokunnan jäsenten valinta erovuroistien tilalle ja varajäsenten valinta, käsitellään yhdistyksen sääntöjen muuttamista.

Vuosikokoussesitelmänä kuullaan teol.tri Juhani Forsbergin kokemuksia Wittenbergistä, Lutherin kaupungista. Pikkujoulumieltä viritellään joululaulun ja hyvä on ottaa pieni yllätyslajia pukin konttiin. Arpajaisvoittoja otetaan kiitollisuudella vastaan.

Lämpimästi tervetuloa!

Vpl. Pyhäjärvi-seura johtokunta

Lehtemme marraskuun numero tehdään 17. 11. 2005.

Tähän lehteen tarkoitettu aineisto on oltava toimituksessa 7. 11. 2005 mennessä.

Kuvataidetta Käkisalimesta - Menetetystä, Kaivatusta on Käkisalmi-säätiön kunnianosoitus Käkisalimelle ja sitä kuvanneille taiteilijoille. Kirja on ensimmäinen kuvataiteita esittelevä teos Käkisalimesta. 120 s.

Kirjassa esitellään taideteoksia 1500-luvulta nykypäiviin.

Tilaa __ kpl Kuvataidetta Käkisalimesta á 35 euroa + lähetyskulut.

Nimi

Osoite

Postinumero ja -konttori

Käkisalmi-säätiö/
Leena Kemppinen
Karjalantie 95
18600 Myllyoja

1 .lk
postimerkki

VPL.PYHÄJÄRVI-SÄÄTIÖ

vpl Pyhäjärvi

Vastaava toimittaja
Erkki Pärssinen
Ruotsilankyläntie 239, 38300 Kiikka
puh. (03) 513 5150
erkki.parsinen@surfeu.fi

Salme Rintala
Korkeemäentatu 26 A 26, 37100 Nokia
puh. (03) 341 0551
salme.rintala@netti.fi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö

Toimituksen osoite:
Reino Äikiä
Nokkamäentie 256, 32700 Huittinen
puh. (02) 566 213
matkapuh. 040 769 5775
fax (02) 566 218
reino.aikia@esanel.fi

Sivunvalmistus: Oy Tyrvään Sanomat
Painopaikka: Satakunnan Painotuote Oy, Kokemäki